

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Întovărășirea Pomicolă „Rodnicioc Natur”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întovărășirea Pomicolă „Rodnicioc Natur” împotriva lui Marin Neghină și Olesei Neghină cu privire la recunoașterea dreptului de aprovizionare cu apă potabilă de la fântâna arteziană și obligarea proprietarilor fântânei arteziene de a nu crea obstacole în folosirea apei potabile,

împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-536/23

NR. PIGD 2-17206234-01-2ra-06042023)

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023.
Invocarea declarativă a prevederilor art. 432 alin.(2) lit. a),b),c) din Codul de procedură civilă nu constituie temei de admisibilitate a recursului.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. Z. Talpalaru,
Curtea de Apel Chișinău, jud. V. Cotorobai, A. Braga, A. Malî,

28 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Întovărășirea Pomicolă „Rodnicioc Natur”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Gheorghe Stratulat, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 24 octombrie 2017, Î.P. „Rodnicioc Natur” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Marin Neghină și Olesei Neghină, solicitând recunoașterea dreptului de a se aproviziona cu apă potabilă de la fântâna arteziană nr. 4724, situată în mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, nr. 7, obligarea pârâților-actualii proprietari ai fântânei arteziene, să nu pună piedici pe viitor în folosirea apei potabile.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că se află pe teritoriul Primăriei or. Codru, mun. Chișinău, str. Costiujeni, nr. 7. Conform datelor stocate în Fondul de stat de informații privind subsolul din cadrul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, consemnate în fișa de evidență a sondei arteziene nr. 4724, s-a stabilit că sonda arteziană nr. 4724 a fost forată în anul 1988 la 1,0 km sud de or. Codru, la 50,0 m de drumul spre sat. Mileștii Mici, pe teren lipsit de construcții, în scopul aprovizionării cu apă a Î. P. „Rodnicioc”. Altitudinea absolută a gurii de sondă -165 m, adâncimea sondei- 240 m, debitul sondei -10 m³/oră.

3. Totodată a menționat că, în anul 2000, sonda arteziană nr. 4724, nefiind la balanța S.A. „Macara” a fost vândută la licitație de Petru Neghină, administratorul acestei societăți, persoanei fizice Avram Mașcauțan, fără a fi înregistrat în modul stabilit la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, contractul de vânzare - cumpărare. În anul 2003, S.A. „Macara” a înregistrat ilegal fântâna arteziană nr. 4724 la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău după S.A. „Macara”.

4. La 10 septembrie 2004, Avram Mașcauțan a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „Macara” cu privire la recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a fântânei arteziene, fiind admisă acțiunea prin hotărârea din 01 octombrie 2004 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău. Ulterior, Avram Mașcauțan, în baza contractului de vânzare-cumpărare, fără dată și în baza hotărârii din 01 octombrie 2004 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a înregistrat dreptul său de proprietate asupra fântânei arteziene nr. 4724 la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău. Peste 8 zile de la data înregistrării dreptului de proprietate asupra fântânii arteziene la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, Avram Mașcauțan, prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 2669 din 09 octombrie 2013, a vândut fântâna

arteziană nr. 4724 lui Marin Neghină, fiul administratorului S.A. „Macara”, Petru Neghină.

5. Reclamantul a precizat că de la darea în exploatare a fântânei arteziene, a deservit cu apă potabilă necesitățile membrilor Î.P. „Rodnicioc”, achitând taxa pentru arenda fântânii arteziene în mărime de 2 000,00 de lei. Aproximativ cu lumină electrică și achita conform contorului factura pentru lumina electrică. La fel, din contul întovășirii au fost procurate pompe care au fost instalate la această fântână și a suportat toate cheltuielile pentru exploatarea fântânii arteziene, indiferent de faptul cine se consideră proprietarul.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

6. Prin hotărârea din 05 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind nefondată cererea de chemare în judecată depusă de Î.P. „Rodnicioc Natur” împotriva lui Marin Neghină și Olesei Neghină cu privire la recunoașterea dreptului Î.P. „Rodnicioc Natur” de a se aproviziona cu apă potabilă de la fântâna arteziană nr. 4724 înregistrată la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, număr cadastral xxxxx, situată în mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, nr. 7 și obligarea lui Marin Neghină și Olesea Neghină, actualii proprietari ai fântânei arteziene nr. 4724 înregistrată la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, număr cadastral xxxxx, situată în mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, nr.7, să nu pună piedici Î.P. „Rodnicioc Natur” pe viitor în folosirea apei potabile.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

7. La 03 martie 2020, Î.P. „Rodnicioc Natur”, reprezentată de avocatul Valentin Guțu, a declarat apel împotriva hotărârii din 05 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

8. Prin decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de reprezentantul Î.P. „Rodnicioc Natur”, avocatul Valentin Guțu și s-a menținut hotărârea din 05 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru

9. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, prin hotărârea contestată, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind nefondată. Pentru a se expune astfel, instanța de fond a stabilit că, reclamantul/apelant în susținerea motivelor de fapt și de drept nu a prezentat nici o probă justificativă care să confirme că sonda arteziană i-a aparținut cu drept de gestiune ori folosință, astfel s-a dispus respingerea cerințelor invocate în cererea de chemare în judecată.

10. În context au fost citate prevederile art. 10 alin. (1), (2), art. 11 din Codul civil, în vigoare la data înaintării acțiunii, art. 316 alin.(1), (2) din Codul civil, art. 320 alin. (2) Cod Civil, art. 331 alin. (1), art. 337 alin. (2) lit. a) din Codul civil.

11. Instanța de apel a considerat că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept evidențiate și a menționat că reclamantul nu a confirmat că sonda arteziană i-a aparținut cu drept de gestiune ori folosință, ori la materialele cauzei astfel de acte nu se regăsesc.

12. Astfel, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a stabilit faptul că între reclamanta Î.P. „Rodnicioc Natur” și pârâții Marin Neghină și Olesea Neghină nu pot exista obligațiuni și drepturi în privința fântânei arteziene nr. 4724, înregistrată la OCT Chișinău, număr cadastral xxxxx, situată în mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, nr.7.

13. Instanța de apel nu a reținut argumentul apelantului cu privire la recunoașterea dreptului de a se aproviziona cu apă potabilă de la fântâna arteziană nr. 4724, situată în mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, nr. 7, obligarea actualilor proprietari ai fântânei arteziene nr. 4724 situată în mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, nr.7, să nu pună piedici pe viitor, prin faptul că ultimii anterior s-au aprovizionat cu apă potabilă. Or, după cum s-a constatat după Marin Neghină acest bun este înregistrat cu drept de proprietate, iar proprietatea este în condițiile legii inviolabilă.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

14. La 14 martie 2023, Î.P. „Rodnicioc Natur” a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând considerarea recursului ca fiind depus în termen, admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de a admite integrală a cererii de chemare în judecată.

15. În susținerea recursului s-a invocat prin prisma prevederilor art. 432 alin.(2) lit. a), b), c) din Codul de procedură civilă, încălcarea normelor de drept material prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, aplicarea legii care nu trebuia să fie aplicată și interpretarea în mod eronat a legii, precum și aprecierea arbitrară a probelor de către instanțele judecătorești.

16. Totodată, a menționat că pe tot parcursul de când fântâna arteziană a fost dată în exploatare, a deservit cu apă potabilă necesitățile membrilor Î. P. „Rodnicioc”, actualmente Î.P. „Rodnicioc Natur”. Ultima achita taxa pentru arendă a fântânei arteziene în mărime de 2 000 de lei, aproviziona cu lumină electrică fântâna arteziană și achita conform contorului factura pentru lumina electrică. De asemenea, au fost procurate pompe care au fost instalate de mai multe ori, suportând toate cheltuielile pentru exploatarea acestei fântâni, indiferent cine se considera proprietarul. Între administrație și proprietarii fântânei arteziene au apărut relații ostile, iar din luna septembrie, anul 2017,

proprietarii fântânii arteziene nu mai vin la întovărășire să ridice sumele pentru arenda fântânii.

17. Recurentul a susținut că are dreptul de a se aproviziona cu apă potabilă de la fântâna arteziană, deoarece a fost construită special pentru aprovizionarea cu apă potabilă a întovărășirii pomicole, insistând la restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care i se încalcă dreptul. Totodată, a precizat că, la 16 ianuarie 2023, Marin Neghină i-a deconectat de la fântâna arteziană și de atunci 90 de gospodării, circa 400 de oameni, inclusiv pensionari, persoane cu dizabilități și copii minori, sunt fără apă.

18. La 10 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaiților copia recursului declarat, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexat la materialele dosarului (Vol.II, f.d.45, 47).

19. La 05 mai 2023, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.50), Marin Neghină a depus referință la recursul declarat de Î.P. „Rodnicioc Natur”, solicitând respingerea acestuia cu menținerea deciziei instanței de apel.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

20. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

21. Recursul declarat de Î.P. „Rodnicioc Natur” a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

22. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

23. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

24. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

25. Art. 433 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).”

MOTIVAREA INSTANȚEI

26. Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 15 decembrie 2022. Copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată către participanții la proces la 09 martie 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.33), Astfel, recursul este declarat în termen.

27. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

28. În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

29. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

30. Din analiza recursului declarat rezultă că s-a invocat ca temei de drept prevederile art. 432 alin.(2) lit. a), b), c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului, citate supra. Astfel, cu referire la încălcarea normelor de drept material prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, aplicarea unei legi care nu trebuia să fie aplicată și interpretarea în mod eronat a legii, temeiurile de drept invocate de partea recurentă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a stabilit că normele aplicate ar fi fost eronat aplicate sau nu ar fi fost aplicabile speței sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

31. În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

32. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

33. Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

34. Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

35. La fel, nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele, un alt temei invocat de recurent.

36. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

37. La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

38. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de Î.P. „Rodnicioc Natur” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare este inadmisibil.

39. Din aceste motive, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul depus de Întovărășirea Pomicolă „Rodnicioc Natur” împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat